

Svensk finanspolitik

Finanspolitiska rådets rapport 2017

kommentar av Susanne Ackum

Det går bra nu...

Finanspolitiska ramverk och oberoende riksbanker tillkom av en anledning

- Politikerna hade inga problem att föra en expansiv ekonomisk politik i dåliga tider, men de ”tillfälliga” stimulanserna blev permanenta med bl a budgetunderskott, stigande statskuld och aktiv stabiliseringspolitik i vanrykte som följd
- Politikerna hade svårt att genomföra nödvändiga strukturreformer

Finanspolitiska Råd tillkom för att övervaka efterlevnaden av de finanspolitiska ramverken

- Enligt forskning och beprövad erfarenhet behövs dom som mest när det går som bäst
 1. Finanspolitiken är för expansiv enligt det ramverk politikerna har satt upp. Avvikelser dåligt motiverade
 2. Diskuterar två viktiga marknader där reformer behövs
 1. Arbetsmarknaden och bostadsmarknaden (föreslagit strukturellt riktiga åtgärder som dessutom verkar åtstramande på ekonomin)
 3. Ställer en viktig fördelningspolitisk fråga: Vad händer om hyresregleringen tas bort?

Oberoendet

Huvudmannaskap

Vem ska utse ledamöter?

1. Utrymme för egna frågeställningar
 - ”Ska” uppdrag kan tränga undan angelägna analyser
 - Jag ser gärna att en genomgripande prognosutvärderingar enbart görs vart fjärde år, t ex andra året in på en mandatperiod
2. Själv välja metod
3. Resultaten blir de dom blir
4. Välja publiceringsdatum

Ska Rådet ge policyrekommendationer?

Prognoser

Förbättringar map hur budgetelasticiteten beräknas och återgång till treårig prognoshorisont

Försämring använder KOM jämviktsarbetslöshetsberäkningar

Prognoser är ingen exakt vetenskap MEN systematiska avvikelser problematiska

Antagandet om oförändrad politik

- Stora dragen är/ska vara kända från valrörelsen och återfinns i Tabell 4.1. Avkräva tydlighet vad gäller mål och medel, t ex arbetslöshet
- Skapar en automatisk omprövning av utgifterna eftersom dom inte är indexerade
 - Bra eftersom politikerna har svårt att ompröva utgifter (det finns alltid någon insider)
 - Men hur ser fördelningseffekterna ut?

Bör prognoserna inklusive skattning av jämviktsarbetslösheten göras av Konjunkturinstitutet?

- Invändning att Finansdepartementet de enda som vet utfallet av budgetförhandlingarna
- Stora dragen är/ska vara kända från valrörelsen och återfinns i Tabell 4.1

Budgetramverket

Top down budgetprocessen

Utgiftstak

- Inte styrande med tanke på de stora budgeteringsmarginalerna. Motiveras inte tillfredsställande
- Ska inte vara ett utgiftsmål, men om andel av BNP så är det väl det?

Överskottsmål

- Nås inte. Motiveras inte tillfredsställande
- Stora mätproblem eftersom definierat över en konjunkturcykel

Skuldankare: 35% (+/- 5%)

Vi har inte måluppfyllelse och inte någon tillfredsställande berättelse om varför

Kommer skuldankaret ta över som styråra eftersom mätbart? Vilka problem skapar det i så fall?

Bostadsmarknaden

Identifierat ett viktigt problem och genomfört en mycket bra och transparent analys

Problem Illa fungerande bostadsmarknaden

Orsak Hyresregleringen

Åtgärd Kompensera förlorarna via höjda bostadsbidrag och finansiera detta via beskattning av vinnarna

Reflektion Bostadsbidragen mycket träffsäkert fördelningspolitiskt, men skapar stora tröskeeffekter in på arbetsmarknaden då det är inkomstprövat

Bostadstillägg för ”äldre” pensionärer och jobbskatteavdrag tillsammans med enklare jobb och lägre ingångslöner för de i arbetsför ålder?

Engångsbeskattning som ska finansiera en permanent utgift?

Mer av i nästa rapport

Diskussion om vilka strukturella problem som finns, eller väntar runt hörnet, så vi får en ökad möjlighet att hantera dem innan krisen är ett faktum

Diskussion om att mål och medel tydliggörs för ökad transparens i finanspolitiken

Rejäl känslighetsanalys av hållbarheten i de offentliga finanserna

1. Startvärden
2. Integration
3. Pensionsåldern och garantipensionerna
4. Nattvaktarstaten
5. Baumol (ökade kostnader) och Wagner (ökad efterfrågan)